

การจัดการขยะในโครงการธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง ของโรงแรม
RK เกสต์เฮ้าส์ อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต*
PATONG FOUNDATION'S RECYCLE BANK PROJECT WASTE
MANAGEMENT OF RK GUEST HOUSE IN KATHU PHUKET

สกุลรัตน์ ตันติพงษ์

Sakulrat Tantipong

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

E-mail: ling2489@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการขยะ ของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์จำนวน 4 ท่านซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทางโครงการธนาคารขยะและโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์ โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่าโครงการธนาคารขยะมูลนิธিপ่าตองเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรมีวัตถุประสงค์มุ่งเสริมสร้างการพัฒนาเขตพื้นที่ป่าตอง และจังหวัดภูเก็ตด้วยวิธีการที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรรวมถึงสื่อสาธารณะที่ได้รับความน่าเชื่อถือทำให้คนในพื้นที่ป่าตองและเขตพื้นที่อื่น ๆ เข้าถึงข่าวสารได้ง่ายและได้รับการตอบรับที่ดีจากภาคเอกชนและประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมซึ่งถือเป็นผู้สนับสนุนหลักในด้านของความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาปริมาณขยะในพื้นที่ป่าตอง ในส่วนของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์กับการตัดสินใจเข้าร่วมการคัดแยกขยะกับโครงการธนาคารขยะผ่านการชักชวนของคุณเมธาสิทธิ์ฯ ผู้จัดการฝ่ายการตลาดของโรงแรม โดยโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์เป็นหนึ่งในโรงแรมที่ตั้งอยู่ภายใต้เขตพื้นที่ป่าตอง และเป็นองค์กรที่มีการคัดแยกขยะอยู่ก่อนแล้วจึงอยากเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในการส่งต่อขยะที่ถูกแบ่งประเภทไว้อย่างถูกต้องให้กับหน่วยงานที่น่าเชื่อถือสามารถนำขยะเหล่านั้นไปจัดการรีไซเคิลหรือกำจัดได้อย่างถูกวิธี

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การรณรงค์, ธนาคารขยะ

* Received 17 March 2021; Revised 26 March 2021; Accepted 5 April 2021

Abstract

The objectives of the study were to: 1) the pattern and methodology of Patong Foundation's Recycle Bank Project 2) studying and analyze the involvement of a private sector, the RK Guesthouse hotel. The research was conducted by using a qualitative research aspect. An interview technique was chosen as a data - gathering technique. This procedure was performed by interviewing 4 participants who are working directly on the project from the foundation and the RK Guesthouse then the information was analyzed in order to support this research. The results showed that the Garbage Bank project is one of the projects under the Patong Foundation, a non - profit and non - government organization. They have aimed on enhancing the development of Patong area and Phuket in various ways through various activities organized, for instance, by corporated with community leaders, published on trusted local media. From its campaign, people who live in Patong district and surrounding were allowed to recognize its activities. Likewise, after the project was implemented, the project was received many positive feedbacks from other private sectors and people in the Patong district. Some of those participants became main sponsors for the Garbage Bank project. RK Guesthouse was involved in this project by persuasion from Khun Methasit, the hotel marketing manager. RK Guesthouse is a hotel located in Patong, which has been working on waste sorting and recycling before. Therefore, RK Guesthouse was willing to join the project in order to ensure that wastes would be sorted and managed properly.

Keywords: Involvement of People, Pattern and Methodology, Recycle Bank

บทนำ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาข่าวและบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับอันตรายจากพลาสติกมีจำนวนมากขึ้น หลายองค์กรและหน่วยงานตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากขยะจำพวกพลาสติกแต่ในขณะเดียวกันยังมีผู้คนอีกจำนวนมากไม่เห็นถึงความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจากขยะพลาสติกเหล่านี้ อ้างอิงตัวเลขเฉลี่ยปริมาณการใช้พลาสติกต่อวันของคนไทยจากเว็บไซต์ Best living test Bangkok แสดงถึงตัวเลขการใช้ถุงพลาสติกของคนไทยสูงถึง 5,300 ตัน ต่อวันหรือเฉลี่ยคนละ 8 ใบต่อวัน (Best Living Test Bangkok., 2562) ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกเหล่านี้ทำให้มีถุงพลาสติกที่ไม่ได้ถูกกำจัดหรือนำไปรีไซเคิลสูงถึง 79% ขยะสะสมเหล่านี้คือปริมาณขยะที่ตกค้างอยู่ในสภาพแวดล้อมและกลายเป็นภัยคุกคามต่อระบบนิเวศ

สำนักข่าวไทยและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเผยตัวเลขปริมาณขยะของไทยที่ปล่อยลงสู่ทะเลสูงเป็นอันดับที่ 6 ของโลก โดยแบ่งเป็นขยะประเภทบุหรี/กันบูหรี 4.81% เศษโฟม 6.06% ฝาขวด(พลาสติก) 7.05% หลอด/ที่คนเครื่องดื่ม 7.12% ขวดเครื่องดื่ม(พลาสติก) 10.05% ขวดเครื่องดื่มแก้ว 10.43% ถุงพลาสติกห่อสินค้าเบ็ดเตล็ด(ถุงก๊อบแก๊บ) 11.94% ห่อ/ถุงอาหาร 12.32% กล่องอาหาร(โฟม) 13.87% และถุงพลาสติกอื่น ๆ 16.35% (สำนักข่าวไทย, 2562) จากตัวเลขที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าปริมาณของถุงพลาสติกและถุงก๊อบแก๊บ รวมกันแล้วสูงถึงร้อยละ 28.29 ของขยะทั้งหมดที่ปล่อยลงทะเล ปริมาณขยะเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางระบบนิเวศทางทะเลอย่างมาก สัตว์ทะเลหลายชนิดเข้าใจผิดว่าขยะพลาสติกเหล่านี้คืออาหารและยิ่งไปกว่านั้นหากสัตว์ทะเลกินขยะพลาสติกเหล่านี้เข้าไปจะส่งผลให้เกิดการสะสมที่ระบบทางเดินอาหารไม่สามารถย่อยสลายเองได้จนนำไปสู่การตายของสัตว์ทะเลเหล่านั้น อ้างอิงกรณีตัวอย่างจากมูลนิธิสืบนาคะเสถียร (ปัทิตตา สรสิทธิ์, 2561) วันที่ 28 พฤษภาคม 2561 มีการรับแจ้งเหตุเกิดการเกยตื้นของปลาวาฬขึ้นที่ อ.ฉะนะ จ.สงขลา ปลาวาฬมีอาการอ่อนแอ มีทีมแพทย์เข้าช่วยเหลือแต่ไม่สามารถยื้อชีวิตไว้ได้ ภายหลังตรวจพบขยะจำพวกพลาสติกภายในบริเวณกระเพาะอาหารถึง 8 กิโลกรัม จำนวนทั้งสิ้น 85 ชิ้น ในกรณีการเสียชีวิตของปลาวาฬจากปริมาณขยะพลาสติกนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่พบเจอปริมาณขยะภายในลำไส้มากที่สุดของบรรดาสัตว์ทะเลที่มีการบริโภคขยะพลาสติกเข้าไป และข่าวการจากไปของพะยูนที่ชื่อวามาเรียม ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนไทยหมู่เกาะ เป็นที่รักและเป็นที่ยึดถือของคนไทยหลาย ๆ คน ซึ่งการจากไปของวามาเรียมนี้ถือว่ามีส่วนในการกระตุ้นให้คนไทยและผู้ประกอบการหันมาเลิกใช้ถุงพลาสติกกันอย่างจริงจัง โดยในปี 2563 ร้านสะดวกซื้อ รวมถึงห้างร้านต่าง ๆ หันมาให้ความร่วมมือ (ทิพย์อนงค์ จินตวิจิต, 2563)

ทั้งนี้การตอบรับการรณรงค์เลิกใช้ถุงพลาสติกนั้นนำพามาซึ่งความเปลี่ยนแปลงต่อธุรกิจบางประเภทที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น อุตสาหกรรมการผลิตถุงพลาสติก หลอดพลาสติกและแก้วพลาสติก จากข่าว หุ่น - การเงิน จากเว็บไซต์ประชาชาตินายนริศ สถาผลเดชา หัวหน้าศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ธนาคารทหารไทย กล่าว “กลุ่มผู้ผลิตถุงพลาสติกต่าง ๆ นั้นต่างถูกเป็นที่จับตามองของธนาคาร มีการจำกัดและระงับการอนุมัติเงินกู้ จากข้อมูล ณ สิ้นไตรมาส 3/2562 กลุ่มผู้ผลิตถุงพลาสติก - หลอด มีเอ็นพีแอลรวมอยู่ที่ 6.9% ซึ่งพบว่าทุกกลุ่มได้รับผลกระทบหมด แต่ผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีโอกาสปรับตัวง่ายกว่า ตัวเลขหนี้เสียอยู่ที่ 3.5% ขณะที่ผู้ประกอบการขนาดกลางมีหนี้เสียที่ระดับ 6.3% และขนาดเล็กที่ 8.8% และคาดว่าภายในปี 2563 ดัชนีเอ็นพีแอลจะขึ้นไปแตะระดับ 10% ขณะที่สินเชื่อก็มีโอกาสติดลบ” (ประชาชาติธุรกิจ, 2563)

นอกจากผลกระทบต่อผู้ผลิตถุงพลาสติกแล้วนั้น จากต้นปี 2563ที่ผ่านมา ผู้บริโภคร้านค้าปลีกได้กล่าวโทษถึงความไม่สะดวกสบายในการรับถุงพลาสติก เนื่องจากการรับถุงพลาสติกจากการซื้อของเป็นสิ่งที่จะต้องทำต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนานส่งผลให้คนไทยบาง

กลุ่มมีการลดปริมาณการซื้อของหากลิมพกพาลงติดตัวไปเพื่อใส่สินค้าที่ต้องการจะซื้อ ทั้งนี้การรณรงค์เลิกใช้ถุงพลาสติกแบบจริงจังนั้นถือว่ามี การเริ่มปฏิบัติยังไม่นานเพียงพอที่จะนำมาเป็นเกณฑ์วัดระดับผลกระทบระยะยาวได้ ทั้งนี้ในประเทศไทยก็มีชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เล็งเห็นถึงความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะ โดยการขับเคลื่อนและการสนับสนุนจากองค์กร หรือมูลนิธิเพื่อประชาชน เช่นธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง

ธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง เป็นหนึ่งในโครงการที่ถูกจัดขึ้นภายใต้มูลนิธิพัฒนาป่าตองซึ่งเปิดดำเนินโครงการมาแล้วเป็นปีที่สอง โดยมีนายปรีชาวุฒิ กี่สั้น ในฐานะประธานมูลนิธิพัฒนาป่าตอง ได้เล็งเห็นถึงปัญหาขยะบริเวณชายฝั่งและภายในพื้นที่ชุมชนป่าตองที่มีปริมาณมาก จนกลายเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อม และอาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว จึงเกิดแนวคิดที่จะสร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางลดปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดตั้งธนาคารขยะ บูรณาการสร้างจิตสำนึกคัดแยกขยะตั้งแต่ครัวเรือน โรงเรียน ร้านค้า และผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ (Barnett, B. , 2562)

ปัจจุบันธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง ได้มีการขอความร่วมมือในการแยกขยะจากหน่วยงานทางภาครัฐเช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความรู้กับประชาชนและโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งต่างก็ได้รับการตอบรับที่ดีจากทุกฝ่าย โดยทางธนาคารขยะ ได้มีการแบ่งการรับซื้อขยะออกเป็นสองประเภท คือ แบบมีค่าใช้จ่าย และ แบบไม่มีค่าใช้จ่าย โดยแบบมีค่าใช้จ่ายนั้นทางธนาคารขยะจะทำการรับซื้อจากทางสถาบันการศึกษา หรือวัดเพื่อให้ทางสถาบันสามารถนำเงินไปต่อยอดหรือนำไปใช้สำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ในส่วนของการรับซื้อขยะแบบไม่มีค่าใช้จ่ายนั้น จะได้มาจากหน่วยงานราชการ หรือร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการเป็นคนคัดแยกขยะ และทางธนาคารขยะ เป็นคนกลางในการไปรับและรวบรวมขยะก่อนจะนำไปจำหน่ายให้กับบริษัทรับซื้อขยะเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายและสานต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการธนาคารขยะ

นายปรีชาวุฒิฯ ในฐานะประธานมูลนิธิพัฒนาป่าตอง นำเสนอการสานต่อโครงการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการลดปริมาณขยะ กับโครงการ “หมอนสับปะรดรักษ์โลก” ซึ่งเป็นหมอนที่ผลิตจากหลอดดูดน้ำพลาสติก โครงการหมอนสับปะรดรักษ์โลก มาจากความตั้งใจที่ต้องการลดปัญหาขยะ และดูแลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอป่าตอง รวมทั้งเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงในจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากภูเก็ต เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก มีนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศจำนวนมากที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ปีละกว่า 13 ล้านคน ประเมินการว่ามี การใช้หลอดสำหรับดูดน้ำมากถึงปีละ 20 ล้านชิ้น และหลอดเหล่านี้ก็จะเป็นขยะที่ถูกทิ้งอย่างไร้ค่า และเป็นอีกหนึ่งสาเหตุของภาระการกำจัดขยะที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เพราะพลาสติกไม่สามารถย่อยสลายได้

จากปัญหาปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นและเริ่มส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการหรือลดปริมาณขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินการของโครงการธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตองมาระยะหนึ่งผู้วิจัยพบว่าขณะนี้โครงการประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ยกตัวอย่างกิจกรรมที่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการทั้งการลดการใช้หลอดพลาสติก และการเก็บหลอดพลาสติกส่งให้กับมูลนิธิ มีกิจกรรมการรณรงค์ซึ่งมีประชาชนเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงอยากเข้าศึกษารูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษาเพิ่มมากขึ้นผู้วิจัยได้ทำการเข้าทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์ ภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการขยะของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยยึดหลักการพื้นฐาน 5 ประการของการวิจัยเชิงคุณภาพ (ประวัติ เอรารวรรณ, Wiersma, W., 1991) เพื่อทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลศึกษาถึงการสร้างความร่วมมือในการรณรงค์การคัดแยกขยะในพื้นที่ป่าตอง โดยผู้วิจัยจะลงพื้นที่เพื่อเข้าสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ป่าตอง รวมถึงการศึกษาข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์และเอกสารงานวิชาการ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์

- 1.1 คุณเมธาสีทิ์ กาญจนะ ผู้ดูแลการตลาดโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์
- 1.2 คุณตฤณ ผลประมุข ผู้จัดการโครงการธนาคารขยะจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตอง
- 1.3 คุณอาวุธ หนูเขต เลขานุการมูลนิธิพัฒนาป่าตอง
- 1.4 คุณวรัญญา บุญสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2563 ไปจนถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2563 โดยผู้วิจัยทำการเข้าสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สังเกตพฤติกรรม และศึกษาการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ผลของการวิจัยที่ดีที่สุด คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะเน้นในเรื่องการหา

ผลลัพธ์และการตอบรับบริการรณรงค์ในการแยกขยะพลาสติก สอบถามหาปัญหาและผลกระทบต่าง ๆ

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสนทนาซักถามและโต้ตอบระหว่างผู้รวบรวมข้อมูลหรือผู้สัมภาษณ์ (Interviewer) กับผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ (Interviewee) วิธีนี้ผู้รวบรวมข้อมูลมีโอกาสสังเกตบุคลิกภาพ อากัปกริยา ตลอดจนจนพฤติกรรมทางกายและวาจา ขณะสัมภาษณ์ซึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลที่ใช้ตีความหมายพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ประกอบคำสัมภาษณ์ได้ด้วย (ประวัติ เอรารวรรณ, Macintyre, 2000)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลในการทำวิจัยโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นหลักคือ

1. ผู้นำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างการมีส่วนร่วม
2. กระบวนการสื่อสารทำให้เกิดการตระหนักรู้และสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม
3. การเปิดโอกาสในการเข้าร่วมทำให้เกิดความร่วมมือ

ผลการวิจัย

1. รูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะ

มูลนิธิพัฒนาป่าตองตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 41 นาใน 8 ตำบลป่าตอง อำเภอเกาะกูด จังหวัดภูเก็ต ถูกก่อตั้งโดยคุณปริษาวุฒิ กี่สั้น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิพัฒนาป่าตอง และผู้บริหารบริษัท พิโซน่ากรุ๊ป จำกัด และผู้บริหารโรงแรมในหาดป่าตอง อ.เกาะกูด จ.ภูเก็ต ด้วยจุดประสงค์ที่จะเปิดให้มูลนิธิเป็นศูนย์วิจัยศูนย์ให้บริการวิชาการในรูปแบบ Learn by Doing เพื่อหาแนวทางทำให้เมืองป่าตองมีความยั่งยืนมีเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี มูลนิธิพัฒนาป่าตองก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบันมูลนิธิเปิดทำการมาแล้วกว่า 6 ปี มูลนิธิพัฒนาป่าตองเป็นหนึ่งในมูลนิธิที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาในรูปแบบของมูลนิธิซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเขตพื้นที่ป่าตองซึ่งเป็นพื้นที่ที่สำคัญและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตในแต่ละปีจำนวนมาก โดยตลอดระยะเวลาเปิดดำเนินการมูลนิธิพัฒนาป่าตองจัดให้มีกิจกรรมทางสังคมมากมาย (ตฤณ ผลประมุข (ผู้จัดการโครงการธนาคารขยะจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตอง), 2563) เช่น 1) โครงการหมอนรักโลก จัดขึ้นเมื่อปลายปี 2561 มีการรณรงค์เชิญชวนผู้คนร่วมบริจาคหลอดเพื่อนำมาทำหมอนผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก และเว็บไซต์ข่าวสารออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ข่าวภูเก็ต เว็บไซต์บ้านเมือง เว็บไซต์ OpenPhuket และเว็บไซต์เสียงใต้ เป็นต้น 2) โครงการธนาคารขยะจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตองกับการรณรงค์เก็บขยะ และคัดแยกขยะ โดยมูลนิธิพัฒนาป่าตองนั้นถูกจัดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมูลนิธิเอง หรือการเข้าร่วมกับตัวโครงการอื่น

ๆ เช่น มูลนิธิพัฒนาป่าตองร่วมกับวิสาหกิจชุมชนบริการร่วมเตียงเทศบาลเมืองป่าตอง และ ฝ่ายบริหารบริษัท พิโชน่ากรุ๊ป จำกัด ร่วมทำกิจกรรม Big Cleaning Day ในวันที่ 12 สิงหาคม 2563 เวลา 9.00 น. (วรัญญู บุญสิทธิ์ (เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตอง), 2563) 3) การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดกับโครงการพันตาประชาร่วมใจเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2559 โดยมีมูลนิธิพัฒนาป่าตองเป็นแกนนำในการติดตั้งวงจรปิดบริเวณถนนบางลา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักจำนวน 20 จุด ก่อนทำการส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ดูแลต่อไป 4) การมีส่วนร่วมกับการจัดระบบเจ้าหน้าที่ช่วยชีวิต (Lifeguard) ประจำชายหาดเพื่อยกระดับโมเดลของเมืองท่องเที่ยว ที่มีความปลอดภัยสูงของจังหวัดภูเก็ตโดยมูลนิธิพัฒนาป่าตองจัดให้มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครไลฟ์การ์ดของมูลนิธิพัฒนาป่าตองเข้าร่วมทำงานกับทีมไลฟ์การ์ดเทศบาลเมืองป่าตองตรวจตราบริเวณชายหาดป่าตองตลอด 24 ชม. 5) โครงการตลาดปันสุขมูลนิธิพัฒนาป่าตอง เกิดขึ้นจากเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19 โดยโครงการเปิดตัวเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563 ณ บริเวณลานจอดรถของโรงแรมป่าตองเบย์ฮิลล์ โครงการตลาดปันสุขมีการให้พ่อค้า แม่ค้า หรือผู้ที่ต้องการหารายได้มีพื้นที่ในการเปิดร้านค้าขายในราคาที่สมเหตุสมผล โดยโครงการตลาดปันสุขนั้นเปิดให้ทำการทุกวันตั้งแต่เวลา 16:00 - 23:00 น.ทุกวัน เป็นต้น โครงการธนาคารขยะเดินหน้าหรือปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกับตัวแทนผู้นำชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านทางผู้นำชุมชน และสื่อออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงผู้คนมากที่สุด และจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (อาวูช หนูเซต (เลขานุการมูลนิธิพัฒนาป่าตอง), 2563)

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน กรณีตัวอย่างโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

โรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 147/3 ถนน นาโน ตำบลป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต เป็นโรงแรมในใจกลางย่านหาดป่าตอง มีจำนวน 5 ชั้น และมีจำนวนห้องทั้งหมด 42 ห้อง เป็นหนึ่งในโรงแรมที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ บริหารงานโดยคุณโสรัญา กาญจนะ ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ และคุณเมธาสิทธิ์ กาญจนะ บุตรชายของคุณโสรัญาฯ เป็นผู้ดูแลเรื่องการตลาดของโรงแรม (เมธาสิทธิ์ กาญจนะ (ผู้จัดการตลาดโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์), 2563)

2.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์

โดยคุณเมธาสิทธิ์ฯ เล่าถึงจุดเริ่มต้นที่โรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ได้ทำการคัดแยกขยะและส่งต่อให้กับทางมูลนิธิพัฒนาป่าตองว่า อดีตเมื่อตอนที่โรงแรมยังไม่ได้มีการคัดแยกขยะทางโรงแรมมักจะเจอปัญหาเกี่ยวกับกลิ่นของขยะที่หมักหมม และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคเช่นหนู แมลงวัน และ แมลงสาบอยู่เป็นประจำ ต่อมาเพื่อแก้ไขปัญหารีเออกลิ่นขยะ และสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค คุณโสรัญาฯ ผู้บริหารโรงแรมRKเกสต์เฮ้าส์ ได้วางแผนการคัดแยกขยะออกเป็น 3 ชนิด คือขยะเปียก ขยะรีไซเคิล และขยะทั่วไป รวมถึงการจัดให้มีพนักงานที่รับผิดชอบดูแล

เรื่องการคัดแยกขยะอย่างชัดเจน โดยคุณโสธญาฯ จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับขยะประเภทต่าง ๆ แก่พนักงานทุกคนเพื่อให้พนักงานผู้รับผิดชอบหลักและพนักงานคนอื่น ๆ สามารถคัดแยกขยะได้อย่างถูกต้อง เพื่อกระตุ้นจิตสำนึก และการสร้างความร่วมมือในการคัดแยกขยะภายในองค์กรขึ้นมา (เมธาสิทธิ์ กาญจนะ (ผู้ดูแลการตลาดโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์), 2563)

คุณโสธญาฯ มีการมอบหมายให้พนักงานดูแลเรื่องขยะอยู่ 2 คน ชื่อคุณสาส์และคุณญาลี พนักงานทั้งสองคนเป็นชาวพม่ามีหน้าที่ดูแลคัดแยกขยะ และทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบของโรงแรม โดยหลังจากการคัดแยกขยะแล้วพนักงานทั้ง 2 คน มีหน้าที่ในการนำขยะที่สามารถรีไซเคิลได้ไปขายต่อ ในส่วนของรายได้จากการขายขยะนั้นทางคุณโสธญาฯจะนำไปรวมกับเงินโบนัสประจำปีของพนักงาน

เมื่อปลายปี 2562 ที่ผ่านมาคุณเมธาสิทธิ์ฯ ได้เสนอให้ทางโรงแรมนำขยะที่ถูกคัดแยกประเภทไว้ขายต่อให้กับทางโครงการธนาคารขยะ เพราะเชื่อมั่นว่าทางโครงการธนาคารขยะจะสามารถจัดการกับขยะรีไซเคิลได้ดี เนื่องจากตนเองได้มีโอกาสไปเข้าร่วมเป็นหนึ่งในจิตอาสามูลนิธิพัฒนาป่าตองเพื่อช่วยพัฒนาบ้านเกิดของตน ด้วยคำชักชวนของคนรู้จักและจิตใจที่อยากจะเห็นบ้านเกิดของตนเองดีขึ้น หลังจากที่มีโอกาสได้เข้าไปทำงานกับทางมูลนิธิพัฒนาป่าตองฯ คุณเมธาสิทธิ์ฯ มีโอกาสได้ช่วยเหลือสังคมผ่านทางกิจกรรมของมูลนิธิฯ และหนึ่งในกิจกรรมที่คุณเมธาสิทธิ์ฯ เข้าร่วมอยู่เป็นประจำก็คือกิจกรรมเก็บขยะของทางโครงการธนาคารขยะมูลนิธิพัฒนาป่าตอง ในส่วนของกิจกรรมนี้ทำให้คุณเมธาสิทธิ์ฯ ได้รู้จักกับการทำงานของโครงการมากขึ้น และเป็นเหตุให้คุณเมธาสิทธิ์ฯ เสนอกับทางโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ให้ทำการคัดแยกขยะและขายต่อให้กับทางโครงการธนาคารขยะมูลนิธิพัฒนาป่าตอง ด้วยความเชื่อมั่นว่าโครงการธนาคารขยะจะสามารถนำขยะรีไซเคิลไปจัดสรรให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

คุณเมธาสิทธิ์ฯ เล่าถึงการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นการทำงานของพนักงานที่รับผิดชอบเรื่องการคัดแยกขยะให้มากยิ่งขึ้นว่า ตั้งแต่ทางโรงแรมขายขยะต่อให้กับโครงการธนาคารขยะ รายได้จากการขายขยะที่ได้มา ทางโรงแรมได้ยกให้เป็นรายได้เสริมของพนักงานทั้ง 2 คนทั้งหมด ไม่ได้เก็บมารวมกับเงินโบนัสเหมือนแต่ก่อน ทั้งนี้หลังจากที่ทางโรงแรมตัดสินใจขายรายได้ส่วนนี้ให้กับพนักงานโดยตรงก็สามารถเห็นความตั้งใจในการทำงานของพนักงานที่เพิ่มขึ้น โดยพนักงานจะทำการคัดแยกขยะอย่างตั้งใจและถูกประเภท (เมธาสิทธิ์ กาญจนะ (ผู้ดูแลการตลาดโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์), 2563)

สำหรับการนำส่งขยะให้กับมูลนิธิ คุณเมธาสิทธิ์ฯ เล่าว่าในช่วงที่ทางโรงแรมมีลูกค้าเยอะ ทางโรงแรมจะจัดส่งขยะให้กับทางโครงการธนาคารขยะประมาณเดือนละ 3 ครั้ง และในช่วงที่ปริมาณนักท่องเที่ยวไม่เยอะจะตกอยู่ที่เดือนละ 1 - 2 ครั้ง ทั้งนี้ตั้งแต่เจอสถานการณ์ Covid - 19 ทางโรงแรมก็ไม่ได้ส่งขยะให้กับทางโครงการธนาคารขยะอีก เนื่องจากโรงแรมไม่มีผู้เข้าพักอาศัยจึงทำให้ไม่มีขยะที่จะนำไปขายต่อ คุณเมธาสิทธิ์ฯ ตั้งใจว่าหากสถานการณ์การท่องเที่ยวกลับเข้าสู่สภาวะปกติเมื่อไร ทางโรงแรมก็พร้อมที่จะคัดแยกขยะ

และขายต่อให้กับโครงการธนาคารขยะดั้งเดิม (เมธาสิทธิ์ กาญจนะ (ผู้ดูแลการตลาดโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์), 2563)

2.3 เงื่อนไขความสำเร็จในการคัดแยกขยะและส่งให้กับโครงการธนาคารขยะ

2.3.1 การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพภายในองค์กร

โรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์จัดให้มีการให้ความรู้ความเข้าใจกับพนักงานเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากขยะที่สะสม มีการให้ความรู้ในการคัดแยกขยะประเภทต่าง ๆ รวมถึงการดูแลรักษาพื้นที่ภายในโรงแรมให้สะอาด ปราศจากกลิ่น มีการจัดให้พนักงานได้ลงมือทำจริง และทำให้เห็นถึงประโยชน์และความแตกต่างของการแยกขยะที่ชัดเจน

2.3.2 การสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมให้กับพนักงาน

เนื่องจากงานคัดแยกขยะและการทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบอาจไม่ใช่งานที่พนักงานทั่วไปอยากที่จะทำ โรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์จึงจัดให้มีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะให้กับพนักงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ด้วยการให้พนักงานนำขยะที่คัดแยกไปขายเพื่อเพิ่มมูลค่าและยกรายได้จากการขายให้กับพนักงานเป็นการตอบแทนในการให้ความร่วมมือในการทำหน้าที่ย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลาย

2.3.3 การมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ดีและให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์คุณเมธาสิทธิ์ฯ ผู้จัดการการตลาดของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์ ผู้วิจัยพบว่า คุณเมธาสิทธิ์ฯ และคุณโสทรญาฯ ผู้บริหารโรงแรมต่างให้ความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก โดยก่อนที่ทางโรงแรมจะมีมาตรการในคัดแยกขยะ ทั้งคุณเมธาสิทธิ์ฯ และคุณโสทรญาฯ ต่างก็ทำการคัดแยกขยะภายในบ้านพักอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาเมื่อคุณเมธาสิทธิ์ฯ ได้มีโอกาสเข้าร่วมเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมูลนิธิพัฒนาป่าตองมากขึ้น จึงทำให้ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบเรื่องขยะที่ส่งผลโดยตรงต่อพื้นที่ในเขตป่าตอง จึงเป็นเหตุให้คุณเมธาสิทธิ์ฯ สมัครเข้าร่วมเป็นจิตอาสาของทางมูลนิธิพัฒนาป่าตอง และนำความรู้ รวมถึงข่าวสารต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งต่อข่าวสารและเป็นช่องทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (เมธาสิทธิ์ กาญจนะ (ผู้ดูแลการตลาดโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์), 2563)

อภิปรายผล

ผลการศึกษารูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะ

โครงการธนาคารขยะเป็นหนึ่งในโครงการที่อยู่ภายใต้มูลนิธิป่าตองซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรมีวัตถุประสงค์มุ่งเสริมสร้างการพัฒนาเขตพื้นที่ในป่าตอง และจังหวัดภูเก็ตด้วยวิธีการที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่ทางโครงการจัดขึ้นเพื่อปลูกจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดให้กับคนในพื้นที่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโครงการธนาคารขยะจัดขึ้นมีการ

ประชาสัมพันธ์ผ่านตัวแทนผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรรวมถึงสื่อสาธารณะที่ได้รับความนิยม เชื่อถือจากคนในพื้นที่ทำให้คนในพื้นที่เขตป่าตองและเขตพื้นที่อื่น ๆ เข้าถึงข่าวสารของทางโครงการได้ง่าย โครงการธนาคารขยะจัดให้มีกิจกรรมการรณรงค์การเก็บขยะและคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมาของทางโครงการธนาคารขยะจิตอาสาต่างได้รับการตอบรับที่ดีจากภาคเอกชนและประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์ผ่านตัวแทนผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรรวมถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนในชุมชนได้อย่างทั่วถึงนั้นถือเป็นปัจจัยหลักในด้านของความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาปริมาณขยะในพื้นที่ป่าตองที่ทำให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง โดยปัจจุบันการพบเห็นการคัดแยกขยะและการเก็บขยะตามสถานที่ท่องเที่ยวหรือบริเวณอื่น ๆ ถือเป็นเรื่องปกติในเขตพื้นที่ป่าตองที่ภาคประชาชนต่างประพฤติปฏิบัติกันเองโดยไม่จำเป็นต้องมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโครงการธนาคารขยะแต่อย่างใด ดังที่โรเจอร์ได้กล่าวไว้ว่าการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย แหล่งกำเนิดสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร สำหรับช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal channel) เป็นการติดต่อเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร และช่องทางการสื่อมวลชน (mass media channel) เป็นการถ่ายทอดข่าวสารโดยผ่านสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น โรเจอร์ยังได้กล่าวอีกว่าสื่อมวลชนมีความสำคัญในแง่ของการเพิ่มความรู้อะไรและปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ (ไพจิตร ไตรรงค์ย้อย., 2538)

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการขยะของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์

โรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์กับการตัดสินใจเข้าร่วมการคัดแยกขยะกับโครงการธนาคารขยะ ผ่านการชักชวนของคุณเมธาสิทธิ์ฯ ผู้จัดการฝ่ายการตลาดของโรงแรมที่มีโอกาสได้เข้าไปเป็นหนึ่งในอาสาสมัครของมูลนิธิพัฒนาป่าตอง จึงทำให้คุณเมธาสิทธิ์ฯ รับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เขตป่าตองโดยเฉพาะปัญหาในเรื่องของปริมาณขยะในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์นั้นเป็นหนึ่งในโรงแรมที่ตั้งอยู่ภายใต้เขตพื้นที่ป่าตอง และเป็นองค์กรที่มีการคัดแยกขยะอยู่ก่อนแล้ว โดยผู้บริหารและพนักงานของโรงแรมต่างให้ความสนใจด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เล็งเห็นถึงประโยชน์ต่าง ๆ มากมายของการคัดแยกขยะที่ไม่เพียงแต่คำนึงถึงเรื่องความสะอาดของพื้นที่บริเวณโรงแรม แต่มองถึงการส่งต่อขยะที่ถูกแบ่งประเภทไว้อย่างถูกต้องให้กับหน่วยงานที่น่าเชื่อถือสามารถนำขยะเหล่านั้นไปจัดการรีไซเคิลหรือกำจัดได้อย่างถูกวิธี จากรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของโรงแรม RK เกสต์เฮ้าส์ มีปัจจัยที่ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมของกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป. ใน การพัฒนาหมู่บ้านตามระบบ กชช. มี 6 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับข่าวสาร การติดต่อกับชุมชนภายนอก การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การเป็นผู้นำกลุ่มทางสังคม ความพึงพอใจในโครงการ อพป. และ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ (วิศิษฐ์ ทองสมบูรณ์, 2535) ทำให้เกิดความร่วมมือ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะของโครงการธนาคารขยะและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์ ผู้ศึกษาได้เข้าสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยมีหลักการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกัน 3 ประการดังนี้ 1) ผู้นำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างการมีส่วนร่วม 2) กระบวนการสื่อสารทำให้เกิดการตระหนักรู้และสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม 3) การเปิดโอกาสในการเข้าร่วมทำให้เกิดความร่วมมือ จากการศึกษพบว่าผู้นำสามารถสร้างการมีส่วนร่วมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยความคิดริเริ่มที่ดีความน่าเชื่อถือของตัวบุคคลและองค์กรรมถึงการทำที่ต่อเนื่อง การส่งต่อแนวความคิดในการรณรงค์จากการปฏิบัติจริงรวมถึงการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่าง ๆ สามารถเข้าถึงคนในชุมชนได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการผ่านตัวแทนผู้นำชุมชนการติดป้ายประกาศโดยเฉพาะการสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์สามารถทำให้เข้าถึงคนในชุมชนทุกเพศทุกวัยอย่างทั่วถึง ทั้งนี้การเปิดโอกาสให้คนในทุกภาคส่วนได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นั้นสามารถสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลพื้นที่ส่วนร่วมสามารถสร้างความรักความหวงแหนพื้นที่ ๆ ตนเองอยู่อาศัยอีกด้วย จากการเข้าสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการธนาคารขยะ มุลนิธิพัฒนาป่าตอง ผู้วิจัยพบว่าทางโครงการธนาคารขยะ มุลนิธิพัฒนาป่าตองนั้นยังทำการจัดเก็บบันทึกข้อมูลหรือการจัดเก็บเอกสารที่สำคัญเพื่อเป็นหลักฐานในการแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่าผู้จัดการโครงการธนาคารขยะคนปัจจุบัน คุณตฤณ ผลประมุล พึ่งเข้ามารับหน้าที่ต่อจากผู้จัดการโครงการธนาคารขยะคนก่อนจึงทำให้ไม่สามารถหาเอกสารอ้างอิงได้ตามที่ผู้วิจัยร้องขอ เนื่องจากไม่สามารถติดต่อผู้จัดการโครงการคนเก่าได้ โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าโครงการธนาคารขยะนั้นสามารถสานต่อกิจกรรมและพัฒนาศักยภาพของโครงการได้ไกล แต่ควรจะให้ความสำคัญต่องานด้านเอกสารด้วยเช่นกันเพื่อความชัดเจนทางด้านข้อมูลและมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนของชุมชนยังจำกัดอยู่ในระดับของผู้นำชุมชนเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นไปได้ว่าการจำกัดบทบาทในวงของผู้นำชุมชนอย่างไม่ตั้งใจนี้เองเป็นข้อจำกัดหนึ่งของการ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะประชาชนโดยรวมขาดเพียงโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเท่านั้น หากส่งเสริมได้รับโอกาสในส่วนนี้ และเสริมความเข้มแข็งที่ดำรงอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ก็จะเกิดรูปธรรมโดยรวมของชุมชนเข้มแข็งได้ในที่สุด 2) ปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนก็คือ การได้รับข่าวสาร จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการธนาคารขยะส่วนใหญ่ได้รับจากสื่อที่เป็นสื่อบุคคลมากกว่าสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ ผู้นำองค์กร เพื่อนบ้าน รองลงมาได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น 3) การเร่งรัดการพิจารณากฎหมายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะโดยเฉพาะสิทธิของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนที่ชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ความโปร่งใสของกระบวนการทำงานของรัฐเองรวมถึงการป้องกันและรักษาป่าชุมชน

ร่วมกันทั้งภาคประชาชน รัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชนในทิศทางเดียวกันอย่างเหมาะสม

4) จัดการฝึกอบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ เสริมสร้างจิตสำนึก รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ช่วยกันดูแลป้องกันรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมีการฝึก อบรมแล้วควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มภายหลังการฝึกอบรม มีการติดตามและประเมินผลหลัง การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 5) ส่งเสริมให้ชุมชนขยายเครือข่ายชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมทั้งตำบลและเข้มแข็งขึ้นเรื่อย ๆ ใน ระดับอำเภอ จังหวัด จนถึงภาพรวมในระดับประเทศหากมีการเสนอแนะและร่วมกันปฏิบัติอย่าง ต่อเนื่อง และเข้มแข็ง 6) ควรจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโครงการธนาคารขยะ เพื่อประโยชน์ ในการวางแผน การปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Barnett, B. (2562). มูลนิธิพัฒนาป่าตองเดินหน้าธนาคารขยะ สร้างจิตสำนึกคัดแยกตั้งแต่ต้นทางลดปัญหาสิ่งแวดล้อม. เรียกใช้เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563 จาก <https://thethaiger.com/th/news/165006/>
- Best Living Test Bangkok. (2562). คนไทยใช้ถุงพลาสติกมากถึง 5,300 ตัน/วัน เอกชนหนุนยกเลิกพลาสติกใช้ครั้งเดียว. เรียกใช้เมื่อ 2563 กรกฎาคม 8 จาก <https://www.bltbangkok.com/news/5074/>
- ตฤณ ผลประมุข (ผู้จัดการโครงการธนาคารขยะจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตอง). (20 ตุลาคม 2563). ประวัติความเป็นมาของโครงการธนาคารขยะ มูลนิธิพัฒนาป่าตอง. (สกุรัตน์ ตันติพงษ์, ผู้สัมภาษณ์)
- เมธาสิทธิ์ กาญจนะ (ผู้ดูแลการตลาดโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์). (12 พฤศจิกายน 2563). การเข้ามามีส่วนร่วมการคัดแยกขยะกับโครงการธนาคารขยะ กระบวนการสื่อสารการสร้างแรงจูงใจและวิธีการรณรงค์การกำจัดขยะภายในโรงแรม RKเกสต์เฮ้าส์. (สกุรัตน์ ตันติพงษ์, ผู้สัมภาษณ์)
- วรรษัญญ บุษยสิทธิ์ (เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการจิตอาสา มูลนิธิพัฒนาป่าตอง). (28 ตุลาคม 2563). ขั้นตอนการจัดกิจกรรมรณรงค์เก็บขยะ วิธีการคัดแยกขยะ และผลลัพธ์. (สกุรัตน์ ตันติพงษ์, ผู้สัมภาษณ์)
- อาวุธ หนูเขต (เลขานุการมูลนิธิพัฒนาป่าตอง). (20 ตุลาคม 2563). การดูแลประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ ของมูลนิธิพัฒนาป่าตอง. (สกุรัตน์ ตันติพงษ์, ผู้สัมภาษณ์)

- ทิพย์อนงค์ จินตวิจิต. (2563). จากความตายของมาเรียม สู่การเลิกใช้พลาสติกในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2563 จาก <https://so01.tcithaijo.org/index.php/dpuca/article/view/245049>
- ปทิตตา สรสิทธิ์. (2561). ชะตากรรมสัตว์ทะเลไทยในวังวนของขยะพลาสติก. เรียกใช้เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.seub.or.th/blogging/สถานการณ์/ชะตากรรมสัตว์ทะเลในไทย/>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2563). “ลดใช้ถุงพลาสติก” ทุบ 500 ผู้ผลิตอ่วมตัน “หนีเสีย” พุง. เรียกใช้เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-412314>
- ไพจิตร ไตรวงศ์ย่อย. (2538). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านป่าล้าน ตำบลปงน้อย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประวิต เอราวรรณ์, Macintyre. (2000). The art of action research in the school. London: David Fultol Publishers; Schmuck. (2006) Pratical action research for change (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Cowin Press. เรียกใช้เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563 จาก http://www.elfhs.ssru.ac.th/airawee_wi/pluginfile.php/341/mod_resource/content/1/12%20การวิจัยเชิงคุณภาพ.pdf
- ประวิต เอราวรรณ์, Wiersma, W. (1991). Research method in education: an Introduction (5th ed.). USA: Allyn and Bacon. เรียกใช้เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563 จาก http://www.elfhs.ssru.ac.th/airawee_wi/pluginfile.php/341/mod_resource/content/1/12%20การวิจัยเชิงคุณภาพ.pdf
- วิศิษฐ์ ทองสมบูรณ์. (2535). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ กรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) ในการพัฒนาหมู่บ้านตามระบบ กชช: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมการพัฒนา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักข่าวไทย. (2562). เปิดสถิติการตายพะยูน - ข้อมูลขยะทะเลไทย. เรียกใช้เมื่อ 8 กรกฎาคม 2563 จาก <https://tna.mcot.net/tna-338218>